

Ohlédnutí za Dr. Kobrem

Výbor Městského sdružení Jednoty českých právníků v Brně

V sobotu 27. listopadu 1999 se právnická veřejnost rozloučila s JUDr. Janem Kobrem, znamenitým člověkem a významným právníkem.

Narodil se 17. 9. 1911 v Olešnici na moravsko-českém pomezí. Právnickou fakultu v Brně ukončil roku 1935, kdy byl promován.

Věřil zásadě: *Iustitia fundamentum regni est.*

Poslání právníka spatřoval v úloze nejen tento fundament vytvářet, ale také ho zabezpečovat. Právník, bez ohledu, zda je advokát, soudce nebo úředník, má širší poslání. Neměl by být pouze vykonavatelem určité odborné profese. Věta: *Iuris praecepta haec sunt: Honestè vivere, neminem laedere, suum cuique tribuere*, kterou uvádí své dílo „Advokacie v českých zemích“, byla pro něho pou-

čením, radou i příkazem.

Smysl svého života plnil nejen jako advokát, ale též jako člověk veřejně činný. Již jako koncipient vedl Spolek advokátních čekatelů v Brně. Advokacie mu byla především posláním přispívat k rozvoji právní kultury. Byl vynikajícím advokátem působícím ve všech právních oborech. Po roce 1989 se na naléhání svých dřívějších klientů nechal znova zapsat do seznamu advokátů – ve věku téměř 80-ti let opět prokazoval nevšední znalosti a schopnosti.

Své schopnosti mohl rozvinout v krátkém období po roce 1945 a později až koncem šedesátých let při napravování nejkřiklavějších nespravedlivostí.

Jako přesvědčený demokrat úspěšně vzdoroval snaze mocných donutit ho, aby se stal členem KSČ. Nikdy nevystupoval proti svému přesvědčení, své-

mu svědomí a zásadám křesťanské morálky. Nikdy neporušil povinnosti advokáta. Raději riskoval své postavení, než by porušil principy, kterým věřil. Ve svých vystoupeních projevoval nevšední odvahu.

Traduje se trestní případ z roku 1946. Po čtyřhodinovém plaidoyer dosáhl osvobozujícího rozsudku a obviněného vytáhl doslova z pod šibenice, když prokurátor vehementně žádal trest smrti.

V procesu 15-ti členné skupiny „zelená internacionála“ převzal v červnu 1952 obhajobu tří obžalovaných. Z nich obviněný V. P., původně odsouzený k 22 rokům odnětí svobody, byl nakonec zproštěn obžaloby.

Odvaha s kterou hájil své klienty po roce 1948 byla na hranici hazardu. To se mu také vymstilo a posléze byl vyškrtnut ze seznamu vojenských obhájců.

I když byla Dr. Koberovi velice omezena možnost čelit bezpráví prostředky trestního práva, bránil své ideály nadále v oblasti práva občanského. Po dlouhá léta byl členem občanskoprávní sekce Ústředí československé advokacie. Publikoval články s odbornou tematikou.

Dokonale ovládal několik světových jazyků. Byl soudním tlumočnickem francouzského a německého jazyka.

Poslání advokáta chápal široce, jako „*officium nobilis*“, zavazující být společensky významnou osobností neomezenou pouze svým lidským věkem.

Proto po celý život shromažďoval materiály týkající se historie. Své poznatky publikoval například i ve *Vlastivědném věstníku moravském*.

V jedné ze svých menších prací vylíčil život advokacie v Brně v období totality. Popsal účast advokátů na politickém, odborném, odborářském a sportovním životě.

Vykreslil sociální ponížení advokátů, když kupř. od roku 1953 do roku 1966 byl stanoven měsíční plat činného advokáta základní částkou 1.100 Kč a starobní důchod činil 398 Kč.

Dr. Kober věnoval advokacii nehynoucí dílo s výstižným názvem „*Advokacie v českých zemích v letech 1848 až 1994*“.

Chtěl „*ukázat jakým podílem přispěla naše advokacie k rozvoji právní kultury*“.

Jedinec si těžko může sám dovolit tak široký chronologický záběr, tak rozsáhlé dílo bývá zpravidla prací kolektivní. Přitom nebyl školeným historikem. Měl hluboké a vřelé porozumění pro věc, živou fantazii a úžasnou paměť. Měl strhující elán a přesnost v detailu. Jako přední brněnský advokát se mohl této úlohy ujmout jen díky své odvaze, a také dokonalé znalosti německého a francouzského jazyka, i znalosti švabachu.

Popsal období rakouské, československé, protektorátní, poválečné do února 1948, socialistické do listopadu 1989, liberalistické od r. 1989 do 1994.

Ve své práci vycházel z širokého pojetí politických a právních poměrů, a do nich pak vložil popis osudů advokátů.

Není možné v krátkosti popsat celé dílo. Pro ilustraci lze uvést jen některé pasáže z nejstaršího zpracovaného období.

V kapitole z období rakouského, začíná své zkoumání císařským nařízením č. 364/1849. Pokračuje údaji až do vydání článku II, zákona z 6. července 1868 č. 96, kterým se uvedl advokátní řád. Platil 80 roků, zrušen byl až zákonem o advokacii č. 322/1948 Sb.

Popisuje revoluční události r. 1848; zakotvení zásady ústnosti a veřejnosti do práva. Přibližuje nám trestní řád ze dne 17. ledna 1850; zavedení potrotních soudů a uplatnění zásady obžalovací. Vylíčil reakční kurz Bachova režimu a způsob jak se advokáti v tomto období uplatňovali v politickém životě.

Informuje o vypracování petice císaři, požadující úplnou rovnoprávnost češtiny s němčinou; zrušení poddanství; všeobecný výkup z roboty; zavedení obecní samosprávy; zabezpečení svobody tisku, shromažďování a náboženského vyznání.

Advokacii výrazně prospěl trestní řád z 25. května 1873 (č. 119 ř.z.), který obnovil pokrokové zásady zavedené nakrátko po roku 1948.

Prospělo i zřízení Nejvyššího správního soudu s povinným zastoupením advokátem.

Můžeme se dočíst o bojovém sněmu z r. 1878 v Brně, který řešil otázku dalšího trvání svobodné advokacie.

Dozvíme se o úspěšné obhajobě básníka Petra Bezruče a o činech českých advokátů v období světové války.

Ke kulturním dějinám českých zemí přispěl dalšími významnými díly. Je to jednak monografie nazvaná „*Životopisy mého rodu*“, která na 777 stranách líčí moravské dějiny v posledních třech stech letech, jednak spis nazvaný „*Právnícké jednoty na Moravě a ve Slezsku*“.

Dr. Kober byl příjemný člověk. Věnoval se přírodě a jejím krásám. Rád lyžoval a jako člen právní komise „*Lyžařského ústředí*“ vypracoval právní normy v dílku „*Lyžařství*“. Ještě za první republiky měl vlastní letadlo, které si sám pilotoval.

Vřelý vztah k Vysočině projevoval rozsáhlou spolkovou i publicistickou činností. Založil „*Vlastivědný kroužek*“ v Olešnici a až do své smrti byl jeho čestným předsedou.

Aktivní byl jeho postoj při prosazování a rozvíjení právního života v Brně. Již jako konci-

piant se stal členem Moravské právnické jednoty. Má mimořádné zásluhy o Jednotu českých právníků. Byl v čele skupiny brněnských pokrokových právníků vzdorujících totalitnímu režimu. Vždy prosazoval demokratizační trendy. V období „pražského jara“ byl pověřen sepsáním nových stanov Jednoty českých právníků. I jeho zásluhou se podařilo uchovat demokratický charakter spolku, ze stanov vynechat vedoucí úlohu „Strany“ a vymanit ho z vlivu KSČ. S nevšedním zápalem se znovu zapojil do úsilí o pozvednutí kreditu Jednoty ve společnosti po roce 1989.

Pro své dlouhodobé zásluhy o rozvoj spolkové právnické činnosti byl zvolen v roce 1992 čestným předsedou brněnské organizace Jednoty českých právníků.

Společenské uznání pak vyvrcholilo udělením nejvyššího právnického vyznamenání, když mu byla udělena stříbrná medaile Rytíře Randy.

Na jeho popud, za podpory Jednoty českých právníků, se podařilo v roce 1969 obnovit v Brně právnickou fakultu. Je i jeho zásluhou, že se Brno stalo sídlem Ústavního soudu, Nejvyššího soudu ČR i Nejvyššího státního zastupitelství ČR.

Ke konci života ho velice bolelo, že společenské prostředí ještě není ani spoluurčováno, ani ovlivňováno právním řádem tak, jak si to vroucně přál; že bují bezohlednost, surovost a dravost. Zemřel 16. listopadu 1999.

Za svého života se nápravy ještě nedočkal. Ohlédněme se alespoň my za jeho ideály.